

EURÓPAI BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2011.12.20.
COM(2011) 933 végleges

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

A „Több lehetőséget a fiataloknak” kezdeményezés

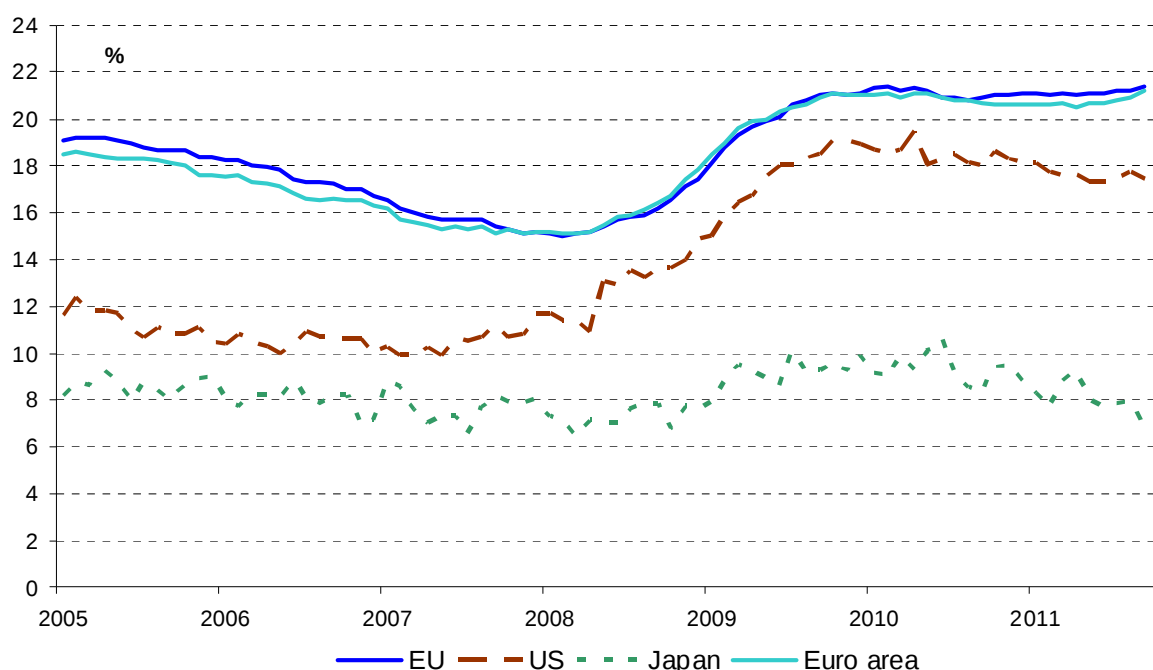
**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

A „Több lehetőséget a fiataloknak” kezdeményezés

1. SZÜLETŐBEN EGY ELVESZETT NEMZEDÉK?

Az EU-ban jelenleg több mint 5 millió fiatal munkanélküli. Ez a szám 2008 és 2010 között egymillióval emelkedett.

1. ábra: A fiatalok (15–24 év) munkanélküliségi arányának alakulása 2005 óta

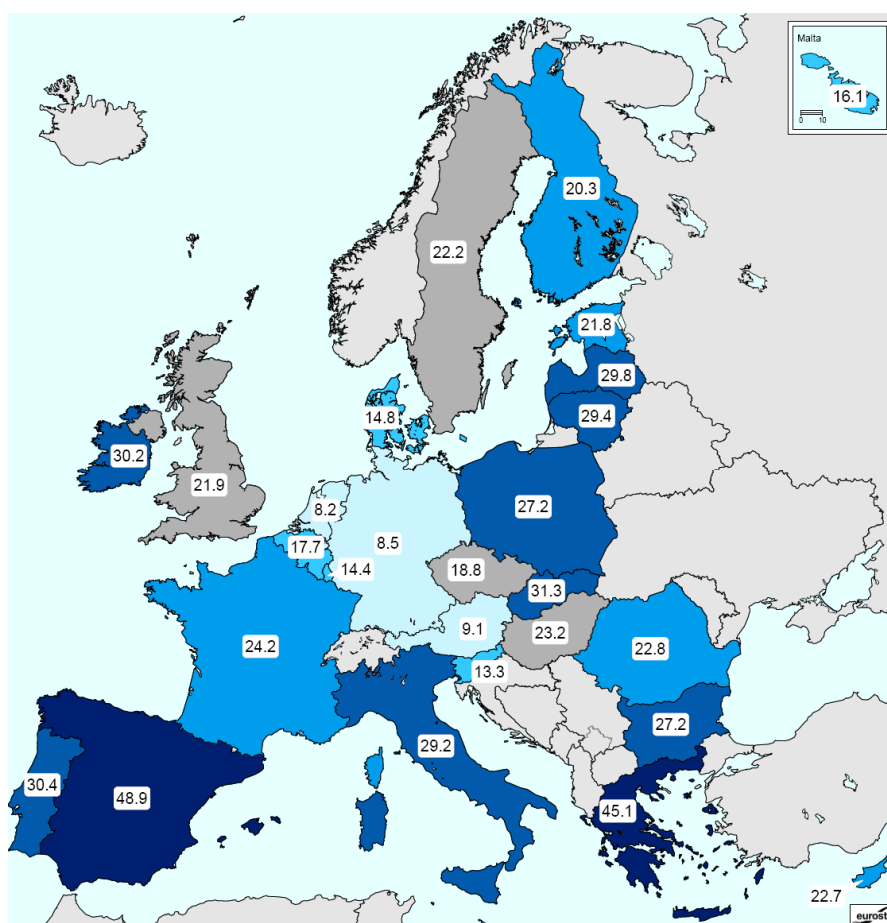

Forrás: az Eurostat havi munkanélküliségi adatai; szezonálisan kiigazított adatok, kivéve Japánt

Mindez azt jelenti, hogy ötből egy fiatal nem talál magának munkát a munkaerőpiacon. A **fiatalok munkanélküliségi aránya** (amely 20 %-nál magasabb) kétszer olyan magas, mint a teljes munkaképes népesség esetében, valamint az aktív felnőtt népesség munkanélküliségi arányának a háromszorosa. Néhány országban ez az arány 40 %-os. Adott országban belül a különböző régiók között is nagy különbségek lehetnek. A fiatalok bizonyos csoportjai (ideértve a nőket, fogyatékkal élő fiatalokat, bevándorló háttérrel rendelkező fiatalokat) továbbá különösen ki vannak téve a munkanélküliség, a hosszú távú munkanélküliség, a korai iskolaelhagyás és az inaktivitás veszélyének¹.

¹ Például a migráns fiatalok munkanélküliségi arányának EU-s átlaga meghaladja a 30 %-ot.

2. ábra: A fiatalok (15–24 év) munkanélküliségi aránya (2011 októbere)

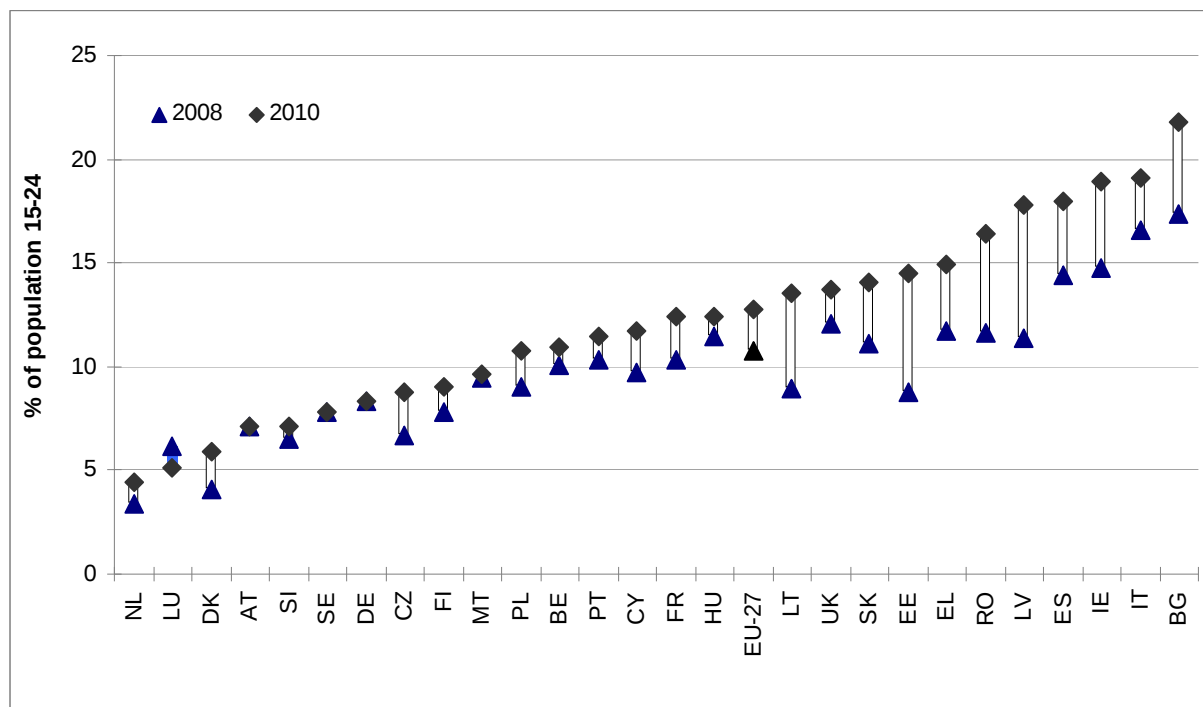

Forrás: Eurostat, az Eurostat havi munkanélküliségi adatai; szezonálisan kiigazított adatok

Mivel egyre nagyobb mértékű munkanélküliséggel kell szembenéznük, a fiatalok egyre nehezebben találnak munkát, ezért esetenként úgy döntenek, hogy meghosszabbítják tanulmányaikat, vagy új tanulmányokba kezdenek. Amennyiben a megfelelő képességeket sajátítják el, ezzel a döntéssel a jövőjükbe fektetnek be. Azonban sok fiatal nem dolgozik, és nem is tanul.

A 15–24 év közöttiek körében összesen 7,5 millió az olyan fiatalok száma, akiknek nincs állásuk, és nem vesznek részt oktatásban vagy képzésben sem. Ez az arány az egész Unióra vetítve a 2008-as 10,8 %-ról 2010-re 12,8 %-ra emelkedett. Bulgáriában, Észtországban, Görögországban, Írországban, Lettországban, Olaszországban, Romániában, Spanyolországban és Szlovákiában a fiatal nemzedék több mint 14 %-ára igaz, hogy (már) nem tanulnak, és (még) nem dolgoznak.

3. ábra: Azoknak a fiataloknak az aránya, akiknek nincs állásuk, és nem vesznek részt oktatásban és képzésben sem, 2008-ban és 2010-ben a 15–24 évesek százalékos arányában

Forrás: Eurostat, az EU munkaerő-piaci felmérése²

Ez azt jelenti, hogy ezek a fiatalok befejezték formális tanulmányaikat, és vagy munkanélküliek – állást keresnek – vagy nincsenek a munkaerőpiacon, pl. passzív álláskereső, vonakodnak a munkaerőpiacra lépéstől, vagy szándékosan kerülnek a munkát, mert pl. más családi vagy magán tevékenységet folytatnak.

A válság elhúzódása tovább súlyosbítja a sokak számára már eleve nehéz helyzetet. A **hosszú távon munkanélküli fiatalok** aránya egyre magasabb: a 25 évnél fiatalabb munkanélküliek átlagosan 28 %-a legalább 12 hónapja munkanélküli. Ráadásul egyre több az olyan fiatal, aki nem keres állást aktívan. Az Európai Alapítvány az Élet- és Munkakörülmények Javításáért (Eurofound) becslése szerint 2008-ban abban a 21 tagállamban, ahonnan adatok érkeztek a fiatalok hosszú távú munkanélkülisége és inaktivitása hetente legalább 2 milliárd EUR költséget jelent a társadalom számára, ez az összeg pedig megegyezik az összes GDP 1,1 %-ával³. Ha ezeknek a fiataloknak csupán 10 %-a újra munkába állna, évente több mint 10 milliárd EUR-t lehetne megtakarítani.

² Málta és Svédország adatai még ideiglenesek; Luxemburg adatai nem megbízhatóak a minta kis mérete miatt.

³ Eurofound (2011), „A válság társadalmi hatása”. A becsült költségek közé tartoznak az elmaradt bevételek, valamint a jóléti ellátás keretében végrehajtott szociális transzfer többletéhez szükséges állami ráfordítások; alsó határt képviselnek, mivel nem tartalmaznak olyan kiegészítő költségeket, mint pl. az elmaradt bevételek után ki nem fizetett adókat, az egészségügyi költségeket és az igazságszolgáltatást. Az országok, amelyek hiányzó statisztikai adatok miatt kimaradtak a becslésből: DK, EL, FI, FR, MT és SE. A referenciacsoport a 16–29 éves, már több mint 6 hónapja munkanélküli vagy inaktív (de oktatásban nem részesülő) fiatalok.

A válság idején ugyanakkor az állandó álláshelyek számának csökkenése a foglalkoztatott fiatalokat különösen súlyosan érintette: aránytalanul sok az ideiglenes szerződéssel rendelkező fiatal. Noha az ideiglenes szerződés ugródeszka lehet a stabilabb foglalkoztatás felé, azokban a tagállamokban, ahol az ideiglenes szerződések aránya magasabb, nehezebb az ideiglenes szerződésről állandó szerződésre váltani. Mindez **szegmentált munkaerőpiacokhoz** vezethet, amelyekben a fiatalok a munkaerőpiac alsó szegmenseibe szorulnak, azaz kevesebb munkahelyi képzésben részesülnek, alacsonyabb a fizetésük, és rosszabbak a hosszú távú foglalkoztatási- és karrierkilátásaik⁴. A munkaerő-piaci nehézségek a 25–29 éves, diplomás fiatalokra is kedvezőtlen hatást gyakorolnak, akik egyre nehezebben találnak a képzettségüknek megfelelő munkát.

2010-ben és 2011-ben a magas munkanélküliségi szint mellett egyre nehezebben töltötték be az üres állásokat⁵. Ezen tendenciák hatására – a nem megfelelő készségek, a korlátozott földrajzi mobilitás és a nem megfelelő fizetési feltételek miatt – **a munkaerő-piaci kereslet és kínálat egyre kevésbé illeszkedik egymáshoz**. Mostantól 2020-ig a munkavállalók nyugdíjazása miatt becslések szerint 73 millió állás üresedik meg. Ezeket megfelelően képzett új munkavállalókkal kell betölteni, azaz a fiataloknak ezáltal új lehetőségeik lesznek.

Jelenleg azonban a már most is zsugorodó korosztályban a fiatal nemzedék nem rendelkezik megfelelő képességekkel ahhoz, hogy beléphessenek a munkaerőpiacra, és tartósan ott is maradhassanak⁶. A **korai iskolaelhagyók**⁷ aránya még mindig 14 % fölött van, tehát minden hatodik fiatal érintett. Ez jóval meghaladja az Európa 2020 stratégiában meghatározott 10 %-os célkitűzést. Az OECD becslése szerint a korai iskolaelhagyók 30–40 %-ánál áll fenn a veszély, hogy a stabil foglalkoztatás terén tartósan nehézségekkel néznek szembe⁸, és idővel marginalizálódnak.

Ezeknek a kihívásoknak a kezeléséhez Európának be kell fektetnie fiatal polgáraiba, valamint a nagymértékű fiatalkori munkanélküliség megelőzésére és legyőzésére azonnali és hatékony intézkedéseket kell hoznia. Új munkahelyek teremtéséhez növekedést ösztönző intézkedésekre van szükség, de ez még önmagában nem elég a fiatalkori munkanélküliség problémájának a megoldásához. Ezért a javasolja a Bizottság a **Több lehetőséget a fiataloknak kezdeményezést** (lásd a 4. szakasz rovatát), amely kifejezetten azokat a fiatalokat célozza, akiknek nincs állásuk, és nem vesznek részt oktatásban vagy képzésben annak érdekében, hogy összekapcsolódjanak a tagállamok és az EU konkrét intézkedései az Európa 2020 stratégiában megállapított prioritásokkal, valamint a fiatalkori foglalkoztatásról

⁴ Lásd a Bizottság 2010-es jelentését a foglalkoztatási helyzetről, valamint a foglalkoztatásról és társadalmi helyzetről szóló uniós negyedéves áttekintést (2011. szeptember).

⁵ Lásd a 2011/12-es közös foglalkoztatási jelentésre irányuló bizottsági tervezetet, COM(2011) 815 III. melléklete, 2011.11.23., 6f. o.

⁶ Lásd a 2020-as közös oktatási és képzési jelentésre irányuló bizottsági tervezetet, COM(2011) 902, 2011.12.20.

⁷ A korai iskolaelhagyók azok a fiatalok, akik az alsó középfokú végzettséggel vagy annak megszerzése előtt kilépnek az oktatási és képzési rendszerből, és a továbbiakban nem vesznek részt oktatásban vagy képzésben.

⁸ Scarpetta S., A. Sonnet and T. Manfredi (2010) „Rising youth unemployment during the crisis: how to prevent negative long-term consequences on a generation?” (A fiatalok növekvő munkanélkülisége a válság alatt: hogyan lehetne megelőzni a kedvezőtlen hosszú távú következményeket egy egész nemzedékre nézve?), az OECD társadalmi, foglalkoztatási és migrációs dokumentumai, 106. o.

szóló 2011. júniusi tanácsi következtetéseiben⁹ és a korai iskolaelhagyást csökkentő szakpolitikákról szóló tanácsi ajánlásban¹⁰ foglaltakkal. A kezdeményezés a tagállamok és a Bizottság közötti szoros partnerségen alapul, és a tagállamok, vállalatok, szociális partnerek és az EU között összehangolt intézkedésekre ösztönöz.

2. A TAGÁLLAMOK ELSŐDLEGES SZEREPE

A fiatalok munkanélkülisége jelentette kihívások és ezek forrásai tagállamonként változóak, de a következő tényezők a legtöbb tagállamban tapasztalhatók:

- korai iskolaelhagyás végzettség nélkül,
- szükséges készségek és munkatapasztalat hiánya,
- bizonytalan foglalkoztatás, utána munkanélküliség,
- korlátozott képzési lehetőségek,
- elégtelen/nem megfelelő aktív munkaerő-piaci programok.

Noha a helyzet több tagállamban is különösen nehéz, vannak követendő példák. A tagállamok többségében (27-ből 18-ban) a fiatalok munkanélkülisége aránya 20 % fölött van (az Eurostat 2011. októberi adatai). Hat tagállamban 10–20 %-os, 13 tagállamban 20–30 %-os az arány, és öt esetben 30 %-nál magasabb (EL, ES, IRL, PT, SK). Csak három olyan tagállam van, ahol a fiatalok munkanélkülisége 10 % alatt van (AT, DE, NL).

A fiatalok munkanélkülisége problémájának megoldása elsősorban a tagállamok feladata, regionális és helyi szinteken is. Hatóságaik finanszírozzák az oktatási és szociális programokat, valamint ők rendelkeznek a politikai eszköztárral és a költségvetéssel ahhoz, hogy támogathassák a fiatalok foglalkoztatási rendszereit. A nemzeti vagy ágazati szociális partnerek szintén kulcsszerepet játszanak, különösen a tanulószerveződéses gyakorlati képzés, a képzés és a munkagyakorlat terén.

Az EU kétféle módon játszhat támogató szerepet abban, hogy a tagállamok javítsák a fiatalok foglalkoztatási és oktatási helyzetét:

- **azzal, hogy áttekinti a nemzeti politikákat és teljesítményeket**, kiemeli az uniós szempontból fontos prioritásokat, és a helyes gyakorlatok alapján intézkedéseket javasol: mindezt az Európa 2020 stratégia keretében az évente a gazdasági kormányzás európai szemeszterén keresztül kidolgozott gazdasági, foglalkoztatási, oktatási és szociális politikák vizsgálatával és koordinálásával teszi.
- **azzal, hogy a megállapodás szerinti prioritásokkal összhangban a nemzeti és a több tagállamot érintő intézkedéseket finanszírozza:** Ezt többféle programon keresztül teszi, ilyen elsősorban az Európai Szociális Alap és más uniós programok, mint pl. az egész életen át tartó tanulás programja, a Fiatalok lendületben program és a

⁹ A Tanács 11838/11 következtetései (2011. június 20.) a fiatalok foglalkoztatás elősegítéséről.
¹⁰ HL C 191(2011)

PROGRESS, ez utóbbi szociális politikai kísérletekkel különösen az új politikai megközelítéseket támogatja. Más uniós alapok, mint pl. az Európai Regionális Fejlesztési Alap, az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap, az Európai Halászati Alap és a harmadik országok állampolgárainak beilleszkedését segítő európai alap szintén támogatják az olyan intézkedéseket, amelyek elősegítik a fiatalok munkanélküliség problémájának megoldását.

A 2011-es első gazdasági kormányzás európai szemesztere után a Bizottság a 2012-es éves növekedési jelentésben felhívja a figyelmet az első olyan jelekre, amelyek szerint a tagállamok nem reagálnak eléggé hatékonyan az ajánlásokra. Tekintettel a helyzet fent leírt súlyosságára, a Bizottság úgy véli, hogy még a 2012-es országspecifikus ajánlások előtt a tagállamoknak – különösen azoknak, ahol a legmagasabb a fiatalok munkanélküliség aránya – az alábbi négy fő területen döntő fontosságú intézkedéseket kell hozniuk:

– A korai iskolaelhagyás megelőzése

Az első lépés ahhoz, hogy a fiataloknak jobb jövőbeli kilátásaik legyenek az, hogy az oktatásban megfelelő képességekkel kell őket felruházni, és meg kell akadályozni a korai iskolaelhagyást és a tanulószertelenedési gyakorlati képzésekből való lemorzsolódást¹¹. A Tanács 2011 júniusában ajánlást fogadott el a korai iskolaelhagyás visszaszorításáról. Ez az ajánlás kulcsfontosságú eszköz ahhoz, hogy az Európa 2020 stratégiában szereplő célkitűzés, azaz a korai iskolaelhagyás 14 %-ról 10 %-ra csökkentése megvalósuljon. A megoldás a megelőzési, a beavatkozási és a kompenzációs intézkedések politikai együttesében keresendő. A képzésekben való újbóli részvételen keresztül azonnali intézkedés különösen fontos ahhoz, hogy mérsékelni lehessen a korai iskolaelhagyók későbbi munkanélküliségének valószínűségét.

– Olyan készségek elsajátítása, amelyek relevánsak a munkaerőpiac szempontjából

A készségek elsajátításának továbbra is fontos szerepet kell játszania a fiatalok szakmai előmenetelében. A tagállamoknak gondoskodniuk kell róla, hogy oktatási és képzési rendszereik megfelelőek legyenek ahhoz, hogy a fiatalok hatékonyan elsajátíthassák a szükséges készségeket. Most, hogy az állami költségvetések komoly megszorításokat vezetnek be, a Bizottság arra biztatja a tagállamokat, hogy rangsorolják a hatékony oktatási és szakképzési kiadásokat¹², és ezzel egyidőben haladjanak tovább a felsőoktatásban vagy azzal egyenértékű oktatásban részt vett 30–34 évesek 40 %-os célkitűzése felé¹³.

Az Európa 2020 stratégia „Új készségek és munkahelyek menetrendje” című kiemelt kezdeményezése közös interfész kidolgozására tesz javaslatot: ez a készségek, kompetenciák és foglalkozások európai osztályozási rendszere, amely elősegíti a foglalkoztatás, az oktatás és a képzés világának szorosabb együttműködését. Ez különösen azokban az ágazatokban fontos, amelyek munkaerőhiánnyal küzdenek, és amelyekben a jövőben munkahely-teremtési lehetőségek jelennek meg, mint pl. az egészségügyi ágazatban. A Bizottság más területeken is

¹¹ Néhány országban a lemorzsolódás aránya 20–30 %.

¹² A Bizottság közleménye: „2012-es éves növekedési jelentés”, COM(2011)815, 2011. november 23.

¹³ A Bizottság tervezete a 2020-as közös oktatási és képzési jelentésről, COM(2011) 902, 2011. december 20.

sürgeti a reformokat, például a szakmai képesítések elismerésének biztosítása érdekében¹⁴, és javaslatot tesz az európai készségútlevele kidolgozására, amely segítené a polgárokat abban, hogy készségeiket egyértelmű és összehasonlítható módon rögzítsék.

Az idegennyelv-tudás hiánya megakadályozhatja a fiatalok mobilitását az európai munkaerőpiacon. Hasonlóképpen több erőfeszítésre van szükség ahhoz, hogy a fiatalok megfelelő IKT-készségeket szerezzenek, amit pl. az Európa 2020 „Digitális menetrend” című kiemelt kezdeményezésének intézkedései támogatnak. A nagyobb vállalkozó szellemmel és jobb készségekkel rendelkező fiatalok könnyebben el tudnak helyezkedni, és nagyobb valószínűséggel fognak bele sikeres vállalkozásba. Ezzel összefüggésben a Bizottság a 2013-as költségvetés egy részét az IKT-terület kutatási tevékenységeibe kívánja befektetni, hogy ezzel támogassa a fiatal újítókat és vállalkozókat.

– Az első munkatapasztalat és a munkahelyi képzések támogatása

A készségek elsajátításával párhuzamosan nagy hangsúlyt kell fektetni a munkatapasztalat megszerzésére irányuló foglalkoztatásra. A tanulószerveződéses gyakorlati képzések, vállalati kihelyezések és gyakorlatok különösen fontosak, mert amennyiben megfelelnek a szükséges minőségi előírásoknak, lehetővé teszi a fiatalok számára, hogy a szükséges készségeket is megszerezzék, és egyben munkatapasztalatra is szert tegyenek. A szociális partnerek segíteni tudnak olyan rendszereket kidolgozni, amelyek több fiatalot vonzanak a munka világába, még ha csak rövid idejű munkatapasztalat erejéig is. Az aktív munkaerő-piaci politikák és a feljavult foglalkoztatási szolgálatok az ilyen állások keresésében támogatják a fiatalokat. A célirányos támogatási rendszerek elősegítik a készségfejlesztés fenntartását és az álláskeresést, akár másik régióban és másik tagállamban is.

– Hozzáférés a munkaerőpiachoz: (az első) munkához jutás

A fiatalok megfelelő készségekkel és munkatapasztalattal való felruházása szükséges feltétel, de önmagában nem elegendő. A fiatalok munkaerőpiacra lépésén javítani kell. Különösen a meglévő ajánlásokkal összhangban a tagállamoknak a szociális partnerekkel együttműködve adott esetben meg kell reformálniuk a munkavédelmi jogszabályokat, rugalmasabbá kell tenniük az állandó szerződéseket, valamint a kívülállók számára védelmet kell nyújtaniuk, és könnyebb hozzáférést kell biztosítaniuk a munkaerőpiachoz¹⁵. A tagállamoknak figyelemmel kell lenniük arra, hogy a túlzott nem bérjellegű munkaerőköltségek befolyásolhatják a munkaerőpiacra lépők iránti igényt.

Azoknak a munkaerő-piaci reformoknak is fontos a végrehajtása, amelyek azáltal, hogy megszüntetik a vállalatokat és szakmai szolgálatokat, a jogi szakmákat, könyvelési és technikai tanácsokat és az egészségügyi és szociális ágazatokat érintő indokolatlan korlátozásokat, továbbá elősegítik az önfoglalkoztatást, ideértve a fiatalok hatékony vállalkozásfejlesztésének támogatását is, hozzájárulnak a munkaerőpiacok megnyitásához a fiatal álláskereső és vállalkozók előtt.

¹⁴ Az egységes piaci intézkedéscsomagban vállalt kötelezettsége értelmében a Bizottság javaslatot terjesztett elő a szakmai képesítések elismeréséről szóló uniós szabályok felülvizsgálatáról (COM(2011) 883, 2011. december 20.)

¹⁵ 2012-es éves növekedési jelentés, COM(2011)815, 2011. november 23.

3. AZ EU SZEREPE A „TÖBB LEHETŐSÉGET A FIATALOKNAK” KEZDEMÉNYEZÉSBEN

A „Több lehetőséget a fiataloknak” kezdeményezés részeként az a javaslat született, hogy a tagállamok és az EU a fent leírt két uniós intézkedésre építve egyesítse törekvéseit. Az Európa 2020 stratégia részeként a nemzeti politikák és teljesítmények fokozott felülvizsgálatán túlmenően nagyobb erőfeszítéseket kell tenni az uniós pénzügyi támogatás és eszközök teljes mozgósítására.

3.1. Az Európai Szociális Alap nagyobb mértékű felhasználása a fiatalok foglalkoztatására irányuló intézkedésekre

A nemzeti törekvések mellett a rendelkezésre álló uniós pénzügyi támogatást – akár a strukturális alapok, akár a Bizottság néhány további intézkedése keretében – a lehető legjobban kell felhasználni.

A strukturális alapok végrehajtásának (2007–2013) jelenlegi időszakában a tagállamok úgy tervezik, hogy az Európai Szociális Alapban igénybe vehető források kétharmadát oktatási és foglalkoztatási intézkedésekre különítik el. Ennek jelentős része a fiatalokat fogja támogatni. Mindez a nemzeti hozzájárulásokkal együtt 79 milliárd EUR-t tesz ki. Ezenkívül az ERFA keretén belül 7,2 milliárd EUR-t fordítanak az oktatási infrastruktúrára és 555 millió EUR-t a gyermekgondozási infrastruktúrára, amely kifejezetten a fiatal édesanyákat segíti a munkaerőpiacra való visszatérésben.

2011 végére azonban a tagállamoknak az ESZA-programokban még mindig rendelkezésükre áll 30 milliárd EUR, amelyet még nem különítettek el konkrét tevékenységekre. A fiatalkori munkanélküliség orvoslását célzó törekvések továbbá gyakran nem állnak összhangban a probléma súlyosságával. A végrehajtás felgyorsításának igényén kívül, amely változást hoz a fiatalok foglalkoztatásának javításában, új megközelítések kidolgozására is szükség van, pl. a fiatalok tanulószerveződéses gyakorlati képzéseken/gyakorlatokon való részvételének támogatására, vagy a fiatalok vállalkozó kedvének elősegítésére, többek között a szociális gazdasági ágazatban. A tagállamok több mint felében a fiatalok munkanélküliségének az aránya rosszabb, mint az uniós átlag¹⁶. Bár nem lehet ok-okozati összefüggéseket feltárni, a rendelkezésre álló adatok azt mutatják, hogy a legmagasabb fiatalkori munkanélküliségi arányú tagállamok az ESZA-programjaikat nem irányítják kellőképpen a fiatalokra. 2010 júniusában például Görögországban, Olaszországban és Litvániában a fiatalkori munkanélküliség aránya 32 %, 27 %, illetve 36 % volt, miközben ezekben a tagállamokban a fiatalok az ESZA-kedvezményezettnek csupán 11 %-át, 15 %-át, illetve 14 %-át tették ki.

A végrehajtás felgyorsítása ezekben a tagállamokban, amelyek a fiatalkori munkanélküliség terén a végrehajtás és rossz teljesítmény tekintetében rossz arányokat mutatnak (BG, EL és RO), változást fog hozni a fiatalok munkanélküliségének javításában.

Azoknak a tagállamoknak, amelyek az átlagos fiatalkori munkanélküliség felett teljesítenek, és átlagos ESZA-végrehajtási arányt mutatnak¹⁷ (CY, IT, PL, SE és SK) a saját nehézségeikre kell koncentrálniuk, legyen az a végrehajtás (IT) vagy az ESZA-intézkedések hozzáigazítása a sajátos szükségletekhez, mint pl. készségigények vagy munkáltatói ösztönzők, valamint a fiatalok számára könnyebb hozzáférés a vállalkozásindításhoz nyújtott hitelekhez (PL).

¹⁶ BG, CY, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LV, PL, PT, RO, SE, SK és UK.

¹⁷ A tagállamok által 2011 harmadik negyedévében a teljes elkülönítéshez képest az ESZA-kifizetések nemzeti szintjéről rendelkezésre bocsátott adatok alapján.

Azokban a tagállamokban, ahol az ESZA-végrehajtási arány 40 % fölött van, és a fiatalkori munkanélküliség aránya az Unió átlagán felüli, még tovább lehet növelni a fiatalok ESZA-programokban való részvételét, és a fiatalokkal kapcsolatos egyedi intézkedésekre lehet koncentrálni (EE, ES, LT és LV).

A fiatalokkal kapcsolatos intézkedésekre való koncentráció és a végrehajtás felgyorsítása hozzájárulhat a fiatalkori munkanélküliség gyors javulásához. A legtöbb országban (BG, EE, EL, ES, IE, LV, RO, SE, SK és UK) a munkanélküli fiatalok egyik fő csoportja az oktatásból és képzésből lemorzsolódók, és ezek az országok fontos célcsoportnak látják őket a fiatalkori munkanélküliség javítása érdekében.

A Bizottság az ESZA technikai segítségnyújtásának felhasználásával, amellyel ki lehet fejleszteni, és egymással meg lehet osztani a legjobb gyakorlatokat, támogatja az ESZA jobb végrehajtását a tanulószerveződéses gyakorlati képzés /gyakorlat és vállalkozás terén, ideértve a szociális vállalkozásokat is.

3.2. Innovatív megközelítések, amelyek támogatják a tanulásról a munkára való átállást

A **munkahelyi tanulás** különösen megkönnyíti a fiatalok tanulásról munkára való átállását, valamint a jövőben képzett munkaerő kialakítását. Az utóbbi években az állami hatóságok, szociális partnerek és a vállalati ágazat nagymértékben egyetért, hogy a szakoktatást és –képzést az elmélet és gyakorlat kombinálásával kell biztosítani (ez az ún. „tanulószerveződéses gyakorlati képzés”, „duális” vagy „ikerpályás” tanulás).

Az általános egyetértés ellenére **az ilyen képzési helyek biztosítása az EU-ban egyenlőtlen**. A szakoktatás és -képzés (VET) területén folytatott uniós együttműködés, az ún. koppenhágai folyamat nagyratörő munkaprogramot dolgozott ki a tagállamok és a szociális partnerek számára olyan kulcsfontosságú kérdések kezelésére, mint pl. a VET minősége és finanszírozása. Az EU Leonardo da Vinci programja már jelenleg is finanszíroz gyakorlati VET-projekteket. A kezdeményezések között szerepel pl. egyéneknek munkával kapcsolatos külföldi képzések biztosítása vagy nagyszabású nemzetközi együttműködési törekvések.

A tagállamokban nemzeti és regionális szinten még azonban **ennél is többre van szükség** ahhoz, hogy a munkaerőpiac igényeihez szabott „ikerpályás” tanulás elterjedjen. Ahhoz, hogy a fiatalok álláshoz és képzési lehetőségekhez juthassanak, a **vállalatok** – és a **közszféra** – részéről **nagyobb elkötelezettségre** van szükség, pl. a vállalati társadalmi felelősségvállalás stratégiai részeként. A különböző érdekelt felek közötti stratégiai partnerségek jó példát mutathatnak.

A **gyakorlatok** segíthetnek abban, hogy a diákok és fiatal diplomások megszerezzék első munkatapasztalatukat. A munkahelyi tanulási lehetőségek kínálatának növelése mellett ezek feltételei iránt is kötelezettséget kell vállalni. 2012-ben a Bizottság minőségi keretet mutat be, amely támogatja színvonalas szakmai gyakorlatok biztosítását és elindítását, ideértve egy uniós körképet a szakmai gyakorlatokról, miközben egyre átláthatóbbá teszi az Unió-szerte a gyakornokra vonatkozó feltételeket.

A tagállamok és a munkaerő-piaci szereplők még többet tudnának tenni az **Ifjúsági garancia** végrehajtása érdekében, amely gondoskodik róla, hogy a fiatalok az iskola elhagyása után négy hónapon belül munkához jussanak, tanuljanak vagy (át)képzésben részesüljenek, különösen az iskolában és képzéseken lemorzsolódók és más kiszolgáltatott fiatalok esetében.

Az Európai Parlament kérésére a Bizottság 2012-ben az „A fiatalokat aktivizáló intézkedések – a Mozgásban az ifjúság kezdeményezés végrehajtásához”, amely az Ifjúsági garanciára összpontosít, és 4 millió EUR-s költségvetéssel rendelkezik, előkészítő intézkedést hoz. Az ezzel az intézkedéssel szerzett tapasztalat ösztönözheti az ESZA-támogatással működtetett rendszereket.

3.3. A fiatalok munkaerő-piaci mobilitásának támogatása

Az EU kiemelt oktatási és képzési programja az Erasmus, amely évente 250 000 diák számára teszi lehetővé, hogy külföldön tanuljon vagy dolgozzon. Ezenkívül az Erasmus az európai felsőoktatási intézmények közötti együttműködést is finanszírozza. A program nemcsak a diákokat támogatja, hanem azokat a tanárokat és vállalati személyzetet is, akik külföldön szándékoznak tanítani, és segíti az egyetemi dolgozók képzéshez jutását is. A Bizottság **ezeknek a mobilitási programoknak a sikerére építve tovább támogatja a munkaerő-piaci mobilitást és hatékonyságot.**

A betöltetlen állások és az álláskeresők összeegyeztetésére a Bizottság az Európai Parlamenttel együttműködésben **célirányos foglalkoztatási mobilitási rendszert** hoz létre, hogy elősegítse, hogy a fiatalok másik tagállamban állást találjanak, a vállalatok pedig betölthessék azokat az álláshelyeiket is, amelyekre nehezen találnak megfelelő jelöltet. „Az első EURES-állásod” előkészületi intézkedéssel a Bizottság segíti a fiatalokat és a munkáltatókat (különösen a kkv-kat) a nemzetközi toborzásban és a munkahelyek betöltésében.

A nem formális tanulás szintén segíthet a fiatalok munkanélküliség problémájának megoldásában. Ezért **az európai önkéntes szolgálatot megerősítik a jelenlegi „Fiatalok lendületben” program utolsó két évében.** A cél legalább 10 000 önkéntes kihelyezése lesz. Másik tagállamban szerzett ilyen jellegű tapasztalat fontos készségeket biztosít, és elősegíti, hogy a fiatalok belépessenek a munkaerő-piacra. Ezzel egyidőben a Bizottság új **Európai Önkéntes Humanitárius Segítségnyújtási Hadtestet** állít fel, amely a fiatal európaiaknak új lehetőségeket kínál.

Az „**Erasmus fiatal vállalkozóknak**” intézkedés határokon átnyúló tapasztalatcserével elősegíti a vállalkozók mobilitását: a kezdő és új vállalkozóknak lehetősége nyílik tanulni a másik tagállamból származó, tapasztalt fogadó vállalkozóktól. Ezért cserébe a befogadó vállalkozóknak lehetőségük adódik arra, hogy vállalatukat friss szemmel ítélik meg, és új üzleti kapcsolatokat alakíthatnak ki külföldön. A program kezdete óta több mint 4200 vállalkozó regisztrálta magát, és kb. 86 %-uk jelentkezését fogadták el. Mostanáig 850 csere jött létre.

4. A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

A Bizottság az elkövetkező hetekben a 2012-es gazdasági kormányzás európai szemeszterére való felkészülés részeként mindegyik tagállammal megvitátja a gazdasági és szociális helyzetet. Együtt fog működni a megfelelő tanácsi formációkkal és az Európai Parlamenttel, hogy mielőbb működésbe léphessenek a „Több lehetőséget a fiataloknak” kezdeményezés alább felsorolt egyes elemei.

A Bizottság kapcsolatot létesít az európai szociális partnerekkel, hogy a kezdeményezésben aktív és konkrét szerephez juttassa őket, és igyekezni fog elnyerni minden érdekelt fél támogatását és hozzájárulását.

Új „Több lehetőséget a fiataloknak” kezdeményezés

Az ESZA mozgósítása a készségfejlesztés és a tanulásról munkára való átállás támogatása érdekében

- *Több tagállamnak is szüksége lenne igénybe vehető uniós finanszírozásra, pl. a végrehajtás átprogramozásával és felgyorsításával, hogy ezzel a fiatalok számára szélesebb körű támogatási rendszereket hozhassanak létre, elsősorban a korai iskolaelhagyásra és a foglalkoztathatóság javítására összpontosítva. Ez különösen azokban a tagállamokban fontos, ahol számottevő a fiatalok munkanélkülisége és hátrányos helyzete. A működési programok módosítása céljából gyorsított eljárások alkalmazásával a Bizottság készen áll együttműködni a tagállamokkal, valamint az EU részéről technikai segítséget nyújtani és felgyorsítani a fel nem használt összegek visszanyerését.*
- *A Bizottság az ESZA technikai segítségnyújtásából 1,3 millió EUR-t fog felhasználni a tanulószerveződéses típusú gyakorlati képzések létrehozásának támogatására, míg az ESZA technikai segítségnyújtásából további 3 millió EUR-t összpontosít többek között a fiatal kezdő vállalkozók és szociális vállalkozók támogatási rendszerére.*
- *A Bizottság támogatja a tagállamokat a következő ESZA-időszakra vonatkozó programjaikban a fiatalokkal kapcsolatos intézkedések meghatározásában.*

A tanulásról munkára való átállás támogatása

- *A tagállamoknak a szociális partnerekkel együttműködve arra kell törekedniük, hogy az EU-ban jelentősen növeljék a tanulószerveződéses gyakorlati képzések elérhetőségét, és gondoskodniuk kell róla, hogy ezek a képzések a fiataloknak tényleges lehetőséget nyújtsanak specifikus, munkahelyi képzések elvégzésére és stabilabb foglalkoztatáshoz vezető munkatapasztalatra. 2013-ra egy legalább 10 %-os uniós növekedés összesen 370 000 új tanulószerveződéses gyakorlati képzést eredményezne¹⁸.*
- *Adott esetben a tagállamok hatóságaival együttműködve a szociális partnereknek meg kell vizsgálniuk, hogy hogyan lehetne a legjobban végrehajtani a „befogadó munkaerőpiacokról” szóló önálló megállapodásaik részeként (2010) a „több és jobb tanulószerveződéses gyakorlati képzési és gyakornoki szerződések elősegítését”.*
- *A Bizottság jelentősen megerősíti a felsőoktatásban és szakképzésben részt vevő diákok tanulási mobilitásának támogatását. A lehető legtöbb forrás vállalati kihelyezések felé irányításával 30 %-kal több vállalati kihelyezés lenne elérhető, amellyel 2012-ben az Erasmus és Leonardo da Vinci programokon belül legalább 130 000 kihelyezés lenne a cél.*

¹⁸ 2012 elején a Bizottság átfogó tanulmányt mutat be az uniós tanulószerveződéses gyakorlati képzések biztosításáról. Jelenleg az uniós középfokú oktatásban tanulók kb. 40 %-a vesz részt tanulószerveződéses típusú gyakorlati képzésben. Mindössze azonban kevesebb, mint felük végez párhuzamos képzést az elmélet és munkahelyi gyakorlat kombinálásával.

- *2012 elején a Bizottság a vállalatokat célzó 1,5 millió eurós kampányba fog, hogy felhívja a vállalatok figyelmét az Erasmus és Leonardo da Vinci kihelyezésekre, és ösztönözze a potenciális befogadó vállalatokat európai gyakornokok fogadására.*
- *2012-ben a Bizottság minőségi keretet mutat be, amely támogatja színvonalas szakmai gyakorlatok biztosítását és elindítását, ideértve egy uniós körképet a szakmai gyakorlatokról, miközben egyre átláthatóbbá teszi az Unió-szerte a gyakornokokra vonatkozó feltételeket.*
- *A tagállamoknak és a munkaerő-piaci szereplőknek még többet kell tenniük az Ifjúsági garancia végrehajtása érdekében, amely gondoskodik róla, hogy a fiatalok az iskola elhagyása után négy hónapon belül munkához jussanak, tanuljanak vagy (át)képzésben részesüljenek, különösen az iskolában és képzéseken lemorzsolódók és más kiszolgáltatott fiatalok esetében. A Bizottság 2012-ben az „A fiatalokat aktivizáló intézkedések – a Mozgásban az ifjúság kezdeményezés végrehajtásához”, amely az Ifjúsági garanciára összpontosít, és 4 millió EUR összegű költségvetéssel rendelkezik, előkészítő intézkedést hoz.*
- *A Bizottság jelentős, 6 millió eurós összeget fektet be a szociális innovációba az innovációs projektekbe, amelyek a hátrányos helyzetű és hátrányos területeken élő fiatalokat támogatják.*
- *Növelik az európai önkéntes szolgálatra elkülönített költségvetést, hogy 2012-ben legalább 10 000 fő számára váljon lehetővé az önkéntesség.*

A munkaerő-piaci mobilitás támogatása

- *Az EURES európai foglalkoztatási mobilitási portál jelenleg 1,2 millió betöltetlen állást és 700 000 önéletrajzot tartalmaz. 2012 folyamán a tagállamok specifikus EURES toborzószolgálatokat és támogatási intézkedéseket léptetnek életbe annak biztosítására, hogy legalább 100 000 EURES-állást fiatalok töltsenek be, ezáltal az EURES-t aktívabban használják.*
- *„Az első EURES-állásod” program, amelyet a Bizottság 2011-ben indított el, 2012-től közvetlenül kb. 5000 fiatalot támogat anyagilag, hogy 2012-2013-ban másik tagállamban álláshoz jussanak. Ez a rendszer kísérleti projektje lesz, amellyel tovább kívánják fejleszteni a rendszert, és növelni kívánják a kihelyezések számát.*
- *Az „Erasmus fiatal vállalkozóknak” 2012-ben várhatóan 600 tovább cserét finanszíroz.*

Megerősített politikai végrehajtás az európai szemeszter részeként

- *A Bizottság további értékeléseket és elemzéseket végez a fiatalok munkanélkülisége ellen hozott tagállami intézkedések kapcsán, és erről 2012 áprilisában jelentést tesz a foglalkoztatási és szociális ügyekkel megbízott miniszterek informális tanácsán.*
- *A Bizottság felkéri a tagállamokat, hogy az oktatás és képzés terén folytatott európai együttműködés keretstratégiája („ET2020”) keretében vitassák meg oktatási és képzési rendszereik szükséges kiigazításait.*

- *A Bizottság a 2012-es nemzeti reformprogramok előkészítésével kapcsolatos kétoldalú találkozókön külön iránymutatást nyújt a tagállamoknak a fiatalok munkanélküliség leküzdésére irányuló intézkedésekhez.*
- A Bizottság 2012 májusában a tagállamokhoz címzett országspecifikus ajánlásaiban foglalkozik a fiatalok helyzetével.